

beschikking

GERECHTSHOF AMSTERDAM

afdeling strafrecht
beklagkamer

rekestnummer K22/230189

Beschikking op het beklag van:

Stichting Komite Utang Kehormatan Belanda,
gevestigd te Heemskerk,
klaagster,
gemachtigde: prof. dr. T. Zwart, in raadkamer vertegenwoordigd door drs. M. van Pagee

1. Het beklag

Het hof heeft op 4 mei 2022 het klaagschrift ontvangen. Het beklag richt zich tegen de beslissing van de officier van justitie bij het arrondissementsparket Amsterdam om geen strafvervolgning in te stellen tegen [REDACTED] (hierna: beklaagden) ter zake van groepsbelediging.

2. Het verslag van de advocaat-generaal

Bij verslag van 12 augustus 2022 heeft de advocaat-generaal het hof in overweging gegeven het beklag af te wijzen.

3. De in het dossier aanwezige stukken

Het hof heeft kennisgenomen van:

- de aangifte van mevrouw Soester namens klager van 21 januari 2022;
- de aangifte van de heer Pondaag namens klager van 5 februari 2022;
- de sepotbeslissing van de officier van justitie van 9 februari 2022 naar aanleiding van de aangifte van mevrouw Soester;
- de sepotbeslissing van de officier van justitie van 25 februari 2022 naar aanleiding van de aangifte van de heer Pondaag;
- het klaagschrift;
- het verslag van de advocaat-generaal;
- het dossier van de politie.

4. De behandeling in raadkamer

Het hof heeft klager in de gelegenheid gesteld op 13 oktober 2022 het beklag toe te lichten. Namens klager zijn J. Pondaag (voorzitter) en K.M. Pattipilohy (secretaris) in raadkamer verschenen. Zij werden bijgestaan door mevrouw drs. M. van Pagee, die als vervanger van de gemachtigde prof. dr. Zwart optrad. Namens klager is het beklag toegelicht en gehandhaafd.

Voorts heeft het hof beklagden in de gelegenheid gesteld op 6 december 2022 te worden gehoord. Beklaagden zijn, daarbij bijgestaan door hun gemachtigde mr. H.J.Th. Biemond, advocaat te Amsterdam, in raadkamer verschenen en hebben het hof verzocht de klacht af te wijzen.

De advocaat-generaal is bij de behandelingen in raadkamer aanwezig geweest. In hetgeen in raadkamer naar voren is gebracht heeft zij geen aanleiding gevonden de conclusie in het verslag te herzien.

5. De beoordeling van het beklag

5.1. *De feitelijke uitgangspunten van het beklag*

Op 21 januari 2022 en 5 februari 2022 is namens klager aangifte gedaan van groepsbelediging tegen de directeur en de curator van het Rijksmuseum omdat het Rijksmuseum voornemens was om de term ‘Bersiap’ te gebruiken in de tentoonstelling ‘Revolusi! Indonesië onafhankelijk’ in 2022.

5.2. *Het toetsingskader*

Het hof heeft te beoordelen of de strafrechter die over deze zaak zou moeten oordelen – al dan niet na nader onderzoek – zou kunnen komen tot een veroordeling voor enig strafbaar feit. Daarnaast moet het hof beoordelen of er, gelet op alle omstandigheden, voldoende belang is bij het alsnog instellen van strafrechtelijke vervolging. Indien het antwoord op beide vragen bevestigend luidt, zal een bevel tot vervolging worden gegeven.

In artikel 137c lid 1 van het Wetboek van Strafrecht (Sr) is strafbaar gesteld het zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaten over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap.

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 16 december 2014¹ uiteengezet langs welke lijn de juridische toets voor strafbaarheid op grond van artikel 137c Sr dient plaats te vinden;

1. Is de uitlating op zichzelf beledigend of gelet op de context beledigend voor een groep?
2. Neemt de context waarin de uitlating is gedaan het beledigende karakter van de uitlating weg? (Kan de uitlating in de context waarin deze is gedaan een bijdrage leveren aan het publieke debat of is het een uiting van artistieke expressie?)
3. Is de uitlating onnodig grievend?

5.3. *De overwegingen van het hof*

Zowel klager als beklagden hebben hun standpunten in raadkamer uitvoerig toegelicht, in het bijzonder wat in hun visie onder de term ‘Bersiap’ moet worden verstaan en begrepen. Op grond van de stukken en het verhandelde in raadkamer is het hof van oordeel dat het begrip ‘Bersiap’ wordt gebruikt om een bepaalde periode in de geschiedenis van Nederland en Indonesië te duiden. Gelet op de hiervoor genoemde door de Hoge Raad uiteengezette juridische toets, is het hof met de officier van justitie van oordeel dat de term ‘Bersiap’ niet zonder meer negatieve conclusies bevat over Indonesiërs als groep *wegens hun ras*. Dit geldt eveneens voor de context waarin de term ‘Bersiap’ door het Rijksmuseum zou worden gebruikt, namelijk in het kader van een tentoonstelling waarin de onafhankelijkheidsstrijd van Indonesië in de jaren 1945-1949 in een internationaal perspectief werd geplaatst. Noch de term op zichzelf noch in het kader van deze

¹ ECLI:NL:HR:2014:3583, NJ 2015/108

context kan geconcludeerd worden dat de term 'Bersiap' een beledigend karakter heeft. Dit betekent dat aan de eerste stap van het toetsingskader van de Hoge Raad niet is voldaan zodat de term niet strafbaar is op grond van artikel 137c Sr. Bij deze stand van zaken kan de strafrechter niet tot een bewezenverklaring ter zake van groepsbelediging komen.

Het hof merkt hierbij op dat het hiermee niet voorbij wil gaan aan de hevige negatieve emoties die de term bij de vertegenwoordigers van klager teweeg heeft gebracht en nog altijd teweegbrengt. Deze omstandigheid maakt echter niet dat de term daarom als beledigend moet worden aangemerkt.

5.4. Conclusie

Het hof is van oordeel dat er goede redenen zijn om in deze zaak geen vervolging te gelasten. Het beklag is ongegrond.

Het hof zal daarom als volgt beslissen.

6. De beslissing

Het hof wijst het beklag af.

Deze beschikking, waartegen voor betrokkenen geen rechtsmiddel openstaat, is gegeven op 5 januari 2022 door mrs. M.L. Leenaers, voorzitter, F.A. Hartsuiker en B. van der Werf, raadsheren, in tegenwoordigheid van mr. P. de Haas, griffier, en ondertekend door de oudste raadsheer en de griffier.